

Uitleg & verkondiging zondag 22 november 2020 – Eeuwigheidszondag – Sloterkerk *ds. Martijn van Leerdam*

Geliefde gemeente, beste mensen,

Ik zou u zo graag willen uitleggen hoe het zit met het leven en de dood.

Ik zou jullie zo graag willen vertellen hoe het uiteindelijk werkt, met liefde, zonde, genade en straf.

Met God en mensen, en alles wat er tussen ons gebeurt.

Ik stel mij weleens voor dat ik daar ook wat van begrijp. Door de verhalen in de bijbel, de moeilijke en de makkelijke, en de manier waarop daar in de traditie van de kerk over wordt gedacht. Dan denk ik dat ik het licht heb gezien.

Maar ik ben bang dat ik het allemaal niet kan overbrengen op u. Ik ben bang dat het het allemaal zo weer vervliegt.

Niet alleen bent u thuis, en ik in de kerk, en spreek ik tot u via de digitale snelweg, die zo belangrijk voor ons geworden is in deze tijd. Niet alleen kost het nogal wat tijd om alles op een rij te zetten, en vraag ik mij af of ik dat wel zo helder kan presenteren allemaal, en of u daar de concentratie wel voor kunt opbrengen.

Maar bovenal betwijfel ik of ik het wel allemaal zo zeker weet. Want telkens als ik denk dat ik het heb, als ik denk dat ik het bevat, dan blijkt het toch weer anders te zijn dan ik dacht.

Eindeloze boeken, bibliotheken vol, zijn er geschreven over de vragen van het bestaan. Nog veel groter zijn de wolken gedachten die mensen eraan hebben gewijd: gewone mensen, briljante mensen, en alles er tussenin.

Maar nooit heeft iemand het laatste woord gezegd.

Zelfs de bijbel niet, dit weerbarstige, hoopvolle en invloedrijke boek. Dit boek spreekt alleen, als het steeds opnieuw gelezen wordt, en uitgelegd. Dit boek leeft alleen, als het tot leven wordt gebracht in een dialoog.

Dat is de reden dat ik toch spreek, over zaken waar we menselijkerwijs eigenlijk niks vanaf kunnen weten, naar de aard van de hemelse zaak.

Het verhaal

We hebben zojuist over Johannes gehoord, de Johannes die het merkwaardige boek ‘Openbaring’ geschreven heeft. De ‘openbaring van Johannes’: dat is het altijd omstreden slotstuk van de bijbel.

Johannes is een man die grootse visioenen ziet. Visioenen over het einde van het Romeinse wereldrijk. Visioenen over het einde van het leven zoals de mensen dat kennen in zijn tijd. Visioenen over grote rampen, en een nieuw begin.

Zo ziet hij onder meer een witte stoet. Een lange, witte stoet, met mensen wiens kleren 'gewassen zijn' in 'het bloed van het lam'. Het lam is een codewoord voor Jezus. Jezus is het onschuldige lam dat door de mensen is gedood.

In zijn bloed wordt de mensenmenigte gereinigd. Dat zijn de mensen die uitverkoren zijn om te ontsnappen aan de gruwelen van de eindtijd, die op aanbreken staat.

Veel mensen vroegen zich dit jaar af die eindtijd, waar Johannes het over heeft, nu toch eindelijk aangebroken is. We hebben immers te maken met een heftige epidemie, die het leven op de kop heeft gezet. Er zijn in de wereldgeschiedenis echter al heel wat epidemieën zijn geweest, dikwijls nog erger dan die van vandaag.

Maar misschien kan elke tijd wel eindtijd worden genoemd; een eindtijd voor sommigen. En voor anderen een begin. Zo nemen we elk jaar afscheid van mensen uit ons midden, om weer anderen te verwelkomen.

Hoe dan ook: Johannes vertelt over een indrukwekkend lange witte stoet, van mensen die gereinigd zijn. Hun kleren zijn wit gewassen in het bloed van het lam.

Ik was eigenlijk al begonnen aan een lange preek over deze tekst, en de betekenis van deze symboliek. Het roept namelijk allerlei vragen op. Hoezo, gereinigd in bloed? Waarom zien die kledingstukken er dan niet bloeddoorlopen uit? Hoe kan de dood van Jezus andere mensen vrij maken? Wat is dat voor geval; wat is dat voor God, die het leven van velen redt door er één te laten kruisigen?

Het is verleidelijk om daar diep op in te gaan. Dat is in de geschiedenis van de kerk al duizenden keren gedaan. Maar nooit was iemand in staat om daar het laatste woord over te zeggen.

Wat ik ook zeg: het blijft een mysterie van het geloof. Menselijkerwijs kunnen we er niet bij.

Dat wil niet zeggen dat het een zinloze oefening is, om je te verdiepen in de grote vragen van het geloof en het bestaan. De kerk is één van de weinige plekken waar zulke gesprekken nog regelmatig worden gevoerd, van mens tot mens, van hart tot hart. Dat is misschien wel het mooiste aan de kerk van vandaag: dat we zulke gesprekken kunnen voeren met elkaar.

Maar definitieve antwoorden, die hebben wij niet, in tegenstelling tot wat de kerk vroeger dacht van zichzelf.

De hoofdzaak

Nu goed, ik zal dan toch een voorzichtige poging doen. Volgens mij is dit waar het Johannes om gaat. Volgens mij is dit de kern van zijn getuigenis:

God draait alles om.

De God van de bijbel is een verrassende God. Een God die zich niet aan de aardse regels houdt.

Voor God is de dood niet het eind.

Voor God is een misdaad niet het eind.

Voor God zijn onze tekortkomingen niet het eind.

Laten we even eerlijk zijn. Zonder pijn, zonder littekens, zonder bloedverlies gaat het leven niet. Allemaal lopen we schade op. Allemaal maken we fouten. Allemaal schieten we soms tekort.

Wij zijn één in ons verlies, zoals wij één zijn in ons verdriet, en één in onze kwetsbaarheid.

Maar dat is niet het eind. Dat is wat Johannes bedoelt.

‘Ze hebben hun kleren wit gewassen met het bloed van het lam.’

Dat is wat Johannes zegt van de eindeloze stoet wit geklede mensen die hij ziet in zijn droom.

God draait alles om.

Aanvechting

Eigenlijk zou ik natuurlijk beter moeten weten. Als dominee ben ik nog weleens betrokken bij het laatste afscheid van iemand die overlijden gaat. Al tien jaar leid ik elk jaar een X aantal uitvaarten, en begeleid ik nabestaanden bij hun verlies.

Soms heb ik te maken met families die gebroken zijn. Met mensen die elkaar niet uit kunnen staan, die elkaar zodanig hebben beschadigd dat ze soms zelfs niet meer in dezelfde ruimte kunnen zijn met elkaar.

Soms heb ik te maken met overledenen, die twee gezichten hebben: vriendelijk en getalenteerd aan de ene kant, hard en onbarmhartig aan de andere. Mensen die een dubbele erfenis achterlaten, waarvan je niet weet wat je ermee moet.

We weten allemaal dat het zo is. Iemand die bij de politie werkt, ziet haast altijd de lelijke kant van de mens. Iemand die in de zorg werkt, krijgt ook weleens wat naar zijn hoofd. Iemand die in Osdorp of in Sloten woont, weet ook dat er weleens heftige misdaden worden gepleegd in onze buurt.

Sommige mensen zeggen dat wij geloven in sprookjes, hier in de kerk. Dat het een uitvlucht is, voor de harde werkelijkheid. De harde realiteit is het enige wat er is.

Aangevochten getuigenis

Een mens kan nooit helemaal bewijzen dat God bestaat, en dat ons geloof hard is, en gegrond. Niemand kan ooit helemaal bewijzen dat ons geloof geen sprookje is, of een luchtspiegeling.

Je kunt de droom van Johannes dus ook gemakkelijk wegzetten als een vrome wens.

Toch gebeurt het soms dat de meest kwetsbare mensen op de mooiste ideeën komen.
Toch gebeurt het soms dat in de meest kwetsbare buurten de mooiste plannen ontstaan.
Toch gebeurt het soms dat ruziënde mensen het bijleggen, ook als ze elkaar al een kwart-
eeuw niet meer konden luchten of zien.

Toch brengt de hoop ons bij elkaar, zelfs in deze rare tijd. Oók al hebben we het soms lastig met elkaar.

Daarnaast is zo'n visioen als dat van Johannes ook een opdracht voor ons. Het is een opdracht voor het hier en nu. Om samen weer op weg te gaan. Om te blijven geloven in een nieuw begin.

Opdat wij zullen leren van de mensen die ons zijn voorgegaan.
Opdat wij mogen voortbouwen op de goede dingen die zij ons hebben voorgedaan.
Opdat wij fouten mogen rechtzetten.

Geloof in de toekomst en herinnering aan het verleden gaan hand in hand, hier in de kerk.
En dat geeft mij moed.

Ik zou u zo graag willen vertellen hoe het werkelijk zit.
Ik zou jullie zo graag willen uitleggen wie God ten diepste is, en wat Hij ons belooft.
Wie wij zijn – waar wij op mogen hopen – en wat wij moeten doen.

Maar ik heb dus geen bewijs.

Ik heb geen bewijs, behalve dit mooie gebouw, en het spaarzame groepje mensen om mij heen.
Ik heb geen bewijs, behalve het contact dat er tussen ons is.
Ik heb echt geen bewijs van de liefde van God – behalve de liefde die er tussen mensen is, en de onderlinge zorg.

Maar weet u – dit heb ik óók geleerd van al die uitvaarten en begrafenissen, en van al die ellende in de stad: dat er liefde tussen mensen is, dat is heel wat.

De liefde en de zorg die er tussen mensen is – ondanks de hardheid van het bestaan.
De hoop op een nieuw begin – ondanks alles wat er al is mis gegaan. Dat geeft troost.

Dus ook al heb ik geen bewijs, en ook al kan ik maar moeilijk uitleggen wat deze Johannes bedoelt in zijn eeuwenoude boek, toch zijn wij gegeven aan elkaar.

Niet zomaar – maar in de naam van de Vader, de Zoon, en de heilige Geest.

Amen.